

Vyjádření vedení FF UK ke kauze agenta Pabla Gonzáleze (Pavla Rubcova)

V médiích v posledních týdnech rezonuje působení agenta Pabla Gonzáleze (Pavla Rubcova) a jeho role v rámci Letní školy žurnalistiky a sociokulturních studií Borise Němcova, konané na půdě FF UK v letech 2018 a 2019. Vedení FF UK se ve svém stanovisku vyjadřuje k aspektům tohoto případu relevantním pro institucionální odolnost a bezpečnost FF UK a UK.

Výzkum různorodých areálů je jedním z významných profilových zaměření FF UK. Vedle Ruska a obecněji východní Evropy se jedná například o oblast Číny včetně Tibetu, Blízkého východu nebo Latinské Ameriky. V těchto oblastech dochází k různým lokálním konfliktům, mnohdy i s globálním geopolitickým přesahem. Úkolem FF UK a veřejným zájmem ČR je tyto regiony studovat a přinášet relevantní pohledy na jejich historii,

aktuální situaci i možný budoucí vývoj. Takto postavený výzkum a vzdělávání mohou pochopitelně znamenat, že se FF UK stane předmětem zájmu cizích aktérů, a proto všechny takové studijní programy, zejména v obdobích eskalovaného konfliktu, mohou představovat latentní bezpečnostní riziko. Těchto důsledků jsme si vědomi a za vhodnou strategii považujeme prevenci a zvyšování obezřetnosti, tedy školení odpovědných osob a přípravu scénářů pro situace, kdy budeme schopni identifikovat riziko. V této souvislosti je třeba poznamenat, že FF UK a UK jako veřejné instituce mají možnost pracovat pouze s veřejně dostupnými, otevřenými zdroji (tzv. OSINT).

Pro zajištění zmíněných preventivních kroků FF UK využívá infrastruktury pro podporu institucionální odolnosti, která se na UK postupně vytváří. Institucionální odolnost proti nelegitimnímu ovlivňování (tzv. protivliv) začala Univerzita Karlova systematicky budovat na konci roku 2021, jako na první VŠ v ČR. V současné chvíli na UK působí manažerka protivlivové bezpečnosti / institucionální odolnosti v rámci Bezpečnostního odboru RUK a také síť tzv. koordinátorů protivlivu na jednotlivých fakultách, kteří mají tuto oblast na starosti. Na FF UK byl tzv. koordinátor protivlivu ustanoven v květnu 2024.

V případě Pabla Gonzáleze je relevantní to, že v letech 2018–2019, kdy Pablo González vystupoval na Letní škole žurnalistiky a sociokulturních studií Borise Němcova, nebyly informace o jeho skutečné roli známy. Fakt, že dotyčný byl ruským agentem, definitivně potvrdila až ruská strana, která si ho vyžádala na výměnu, k níž došlo na začátku srpna tohoto roku. Podle veřejných zdrojů do doby vydání nebylo vyšetřování v Polsku uzavřeno, polská strana ani žádné jiné orgány ČR nikdy oficiálně nesdělily FF UK ani UK, z jakých důvodů byl González zadržen.

Pablo González nikdy nebyl zaměstnancem FF UK (financovaným z institucionálních zdrojů), jeho působení zůstalo omezeno rámcem zmíněné letní školy a krátkodobým pobytem v Praze. Neúčastnil se žádných jiných veřejných ani neveřejných akcí

Centra Borise Němcova na FF UK. Jeho honorář byl hrazen z prostředků Fondu Borise Němcova, s Fondem Borise Němcova však dlouhodobě nespolupracoval (informace o jeho spolupráci v letech 2016–2022 se nezakládá na pravdě).

Vedení FF UK se touto situací zabývá ve spolupráci s vedením Ústavu východoevropských studií a Akademickým centrem Borise Němcova a postupně realizuje výše obecně zmíněné informační a metodické kroky vedoucí k budoucí obezřetnosti a preventivním opatřením akademických pracovníků včetně juniorních badatelů v otázkách institucionální odolnosti. Možný postup vysoké školy v situacích potvrzeného narušení institucionální odolnosti ilustruje nedávný případ Vjačeslava Morozova, profesora Tartuské univerzity, který byl na začátku letošního roku zatčen estonskými orgány a v létě odsouzen za špionáž ve prospěch Ruska. Univerzita reagovala na jeho zadržení ukončením spolupráce. I takové případy se v rámci metodických školení institucionální odolnosti na UK řeší, nicméně v případě P. Gonzáleze se nejednalo o zaměstnanecký poměr.

Zjištěná skutečnost nijak neovlivňuje realizaci cizojazyčného studijního programu Ruská studia Borise Němcova. Tento studijní program je řádně akreditovaným programem Univerzity Karlovy a je realizován podle platných studijních předpisů. Vyučující a studující v tomto studijním programu i v obdobných programech, pokud pocházejí ze zemí s vízovou povinností, musejí mít (a mají) pro pracovní či studijní pobyt vízum. Prověrka Ministerstva vnitra ČR předcházející udělení pracovního či studijního víza v ČR překračuje veškeré možnosti ověření, jimiž disponuje UK či FF UK, a proto ji považujeme za adekvátní.

Je třeba mít na vědomí, že riziko úspěšné vlivové akce je u areálových studií přítomné a nelze je zcela eliminovat. Z pohledu vedení FF UK by však bylo chybou, kdybychom z obavy před možnými hrozbami tohoto typu rezignovali na rozvíjení areálových studií, a tím znemožnili rozvoj expertízy, která je zejména v těchto oblastech pro ČR velmi cenná a z

bezpečnostního hlediska jedinečná.

vedení FF UK